

Poštnina plačana v gotovini.

IZHAJA VSAK PETEK.

NAROČNINA:

Letna: Akademiki . . 30 Din
Drugi . . . 40 Din
Mesečna: Akademiki . . 4 Din
Drugi . . . 5 Din

Čekovni račun številka 17.139

Uredništvo in uprava:
UNIVERZA, Ljubljana.

27. NOVEMBRA 1936.

1551

1551
Ljubljana
Slovenska c.

LETO I. ŠTEV. 9.
POSAMEZNA ŠT. 1 DIN.

**Naš program za
1936 — 1937:
Kemični
institut!**

AKADEMSKO GLASILO ZA UNIVERZNA IN JAVNA VPRAŠANJA

Plebiscit zrelosti

K občnemu zboru Akad. akcije v petek 27. t. m.

Smo pred novim občnim zborom akademske organizacije, ki po svoji važnosti daleč presega dijaški in celo univerzni okvir. Vprašanja, ki so se nam nagnetla to pot, pa so še poleg tega take narave, da se nam zdi potrebno, izpregovoriti obširneje, kot sicer govorimo o društvenih stvareh.

V teh novembrskih dneh mineva tri leta, kar se je skupina neorganiziranih akademikov odločila, da prične akcijo za zidavo univerzitetne knjižnice.

Nihče ni takrat resno verjel v uspeh. Bili so časi redukcij in ostrega režima. Velikanski napis v univerzni avli »Naš kulturni program za leto 1933/34: Univerzitetna knjižnica« je bil v tistih razmerah le drzna želja. Katera sila jo je uresničila? Kje je tisti pravi živec, ki je ustvaril iz nemogočega mogoče, ki je primamnil v Ljubljano denar za prvo državno stavbo po prevratu, ki zida univerzo prvo njeno lastno poslopje, ki je dal Slovencem prve milijone?

Mi ga poznamo. Imenuje se: akademska složnost in razsodno, požrtvovalno delo.

Za uspeh je potrebno, da za trdno veš, kaj hočeš. Ob univ. knjižnici smo prvič preprosto in jasno postavili univerzno gmotno vprašanje: država, ki skrbi za šolstvo po ostalih naših pokrajinah, naj skrbi v enaki meri tudi za slovensko. Če zidata beograjska in zagrebška univerza za vrsto novih univerznih poslopij, kako da jih ne zida ljubljanska, ki je najmlajša in sploh še nepre-skrbljena? Postregli smo ministrom s statistikami, proti katerim ni bilo priziva: univerza v prestolici je zazidala do takrat nad 120 milijonov dinarjev, zagrebška 70, ljubljanska ničesar. Dr. Kramer je priznal, da jasnosti teh dejstev ni oporekati. Ivan Pucelj je bil sicer vedno skeptičen, toda treba je bilo pač tvegati poizkus. Mnogo poizkusov, dokler ni končno dr. Novak spraval zneska v državni proračun.

Danes so stavbna dela oddana, parcela knježjega dvorca je prekopana, denar v Ljubljani in rektor univerze se pripravlja na svečano zazidavo temeljnega kamna. Prihodnje leto bo stavba izročena svojemu namenu.

Prvi program je izveden, toda to bi moral biti šele začetek.

Prav nič se še niso izpremenile razmere, ki jih je tako ostro opisal F. S. Finžgar, ko nam je o božiču 1933 poslal pismo z izrazi svojih simpatij z akcijo za izpopolnitev univerze:

»Univerzo imamo. Tudi knjigo. Toda stanuje v barakah kot ubogi brezposelni. Iz žrtev porojena nam je dala pravico do univerze, za plačilo pa nima niti dostojne strehe.«

F. S. Finžgar je imel prav. Toda še hujše kot knjigi se godi človeku, študentu. Nekdanji deželni dvorec je premajhen, da bi mogel dajati streho dijaštvu in institutom dveh fakultet. Po risalnicah in tehnikah enako pomanjkanje prostorov. Medicina stisnjena v malo provizorno zgradbo. Najhujše pa je na kemičnem oddelku.

Nastanjen je v realni kleti, kjer vse izolacije niso pomagale, da bi stene ne bile mokre, ne da bi se na njih ne nabirali tisti sumljivi sivi znaki vlage in plesnobe, ki so zakrivali, da so pri zdravstvenem pregledu dijaštva na tem oddelku ugotovili največ obolenj tuberkuloze. Stvar je tem težja, ker je to eden izmed redkih oddelkov univerze, kjer mora ostati študent ves dan v laboratoriju za svojim pultom. V kleti, na betonskih tleh.

»Akademska akcija«, postavljena ob svojem začetku na jasna in trdna tla skrbi za izpopolnitev univerze, je hodila letos po čudnih potih.

Vse na svetu se dá razložiti in opravičiti, zato se dajo tudi ta pota. Pred leti je bila ukinjena akademska reprezentančna organizacija, s katero naj bi študenti vseh strok in prepričanj skrbeli za svoje stanovske koristi in reprezentančne dolžnosti. Njena politika naj bi bila politika srednje črte, rezultanta vseh sil med dijaštvom. Tudi Akademska akcija je skupna organizacija vsega dijaštva, čeprav s čisto drugimi cilji. Toda ko ni bilo več prve, se je začela njena vloga prenašati na drugo!

Akademska akcija, ki naj bi po svojih pravilih in namenu skrbela le za izpopolnitev univerze, to je za poslopja, ki so potrebna univerzi, je postala naenkrat nekak stanovski, da, celo politični predstavnik dijaštva.

Ne vemo, če se dijaštvo dovolj zaveda škode, ki s tem nastaja univerzi. Na eni strani si kulturni in strokovni klubi več ne prizadevajo, da bi si znova pridobili reprezentančno organizacijo, brez katere ni življenja na univerzi, na drugi pa je univerza ob organizacijo, ki se je v zadnjih letih izkazala za najkoristnejšo. Zle posledice so se pokazale takoj. Ker ni bilo nikogar, ki bi bdel, je izšel predlog drž. proračuna za prihodnje leto brez vsakega zneska za univerzne zidave v Ljubljani.

Sedanji odbor Akademske akcije je zagrešil težko napako. Izgubil se je v malenkostih, ki niso vredne tradicije triletnega težkega boja. Polagal je važnost na politične razmere med dijaštvom in pri tem čudoma pozabil, da je prevzel za nalogo skrb, da pride v predlog drž. proračuna postavka za kemični institut in hidrotehnični laboratorij. Tako nam grozi, da bomo izgubili postojanko, ki smo jo univerzi komaj pridobili. Pogažen bo princip, po katerem se ravnata obe ostali univerzi v državi, ki skrbita, da imata vsako leto približno enako postavko v državnem proračunu za nove zidave. Če Ljubljana v prihodnjem drž. proračunu izgubi svojo postavko za izredni kredit, bo treba znova par let napora, da si jo pridobi nazaj. Danes izgleda položaj brezupen, zavožen.

Bil bi izgubljen, če ne bi v tem trenutku kemiki sami našli neke možnosti, ki odpira znova upanje.

Njih predlog je preprost in jase, kot mora biti vse, kar hoče imeti uspeh.

»Akademski klub kemikov« pošilja vsem strokovnim in kulturnim klubom kot tudi vsem neorganiziranim akademikom poziv in prošnjo:

Prepuščajte nam do sprejetja novega drž. proračuna »Akademska akcija«. Za redni drž. proračun je sicer termin zamujen, toda do pričetka razprave v Narod. skupščini je še čas za amandman. Odbor, ki smo ga sestavili, bo napel vse sile, da izvede ta načrt. Ne dvomimo, da bo imel polno zaslombo v vseh univerznih krogih, v javnostih in pri oblasteh, potrebno je le, da med dijaštvom dosežemo tisto složnost, ki je zagotovila z univ. biblioteko naš prvi uspeh v mnogo težjih okoliščinah kot pa so danes.

Slovenski klub

»Hoteli bi vzgojiti prvo realistično in odgovorno generacijo slovenske inteligence.«
(Proglas »Slovenskega kluba«.)

Novi študentski klub naše univerze se je predstavil v petek 20. t. m. z informativnim sestankom v predavalnici kemičnega instituta, ki se ga je udeležilo okrog 150 študentov in študentk. Predavanje g. Fr. Petreta, bivšega preds. Akcije za univ. biblioteko, je že po svoji snovi pokazalo, kako ogromno in težko področje si hoče vzeti novi klub za svojo skrb. Predmet, ki mu hoče biti posvečena vsa pozornost in delavnost kluba, bo namreč nič več in nič manj kakor vse življenje slovenskega naroda, tako kot se to življenje zrcali in bogati ali bi se moralo zrcaliti in oplojevati na slovenski univerzi.

Predavatelj je nanizal vrsto kratkih in ostrih karakteristik, kako so na bistvene probleme slovenskega narodnega in študentskega življenja gledale vidnejše generacije in skupine slov. akademikov od nekako 1924. leta do danes; kako in iz kakšnih nagibov so posegale v naše javno in politično življenje, kaj so dale univerzi. Pokazal je, kako so se v raznih obdobjih različno, vendar v neki osnovni diferenciaciji dosledno uveljavljale nekatere najvidnejše koncepcije slovenskih problemov; kako so bili ti mladinski odmevi naših tradicionalnih politično strankarskih taborov sicer na videz zgolj kulturnobojno in svetovnonazorsko zastopani, po svoji dejanski pomembnosti pa so zmerom puščali za seboj neuspehe, ki jih rodi nepravilen ali neiskren odnos do objektivnih interesov naroda in njegove univerze; kako so z vso mogočo ideološko navlako zastrti pogledi, kaotičnost povojne miselnosti, stara diletantsko ljubosumna svetovnonazorska ozkost, romantična nesposobnost za stvarne programe in izvedbe — oddaljevale naše akademske produkte od takega realnega pojmovanja problemov, kakršnega ti problemi zahtevajo sami. Kritičen pogled na dosedanji razvoj slovenske akademske mladine obtežuje naše »prednike« z očitkom, da so se bolj izgubljali v skrbih za diferencirane nazorske in politično strankarske formacije, kakor pa zares iskali odgovorov na vprašanja, ki jih zastavljajo akademskim vrstam interesi njihovega dela in univerze. Ali ni zanimivo, da so se slovenski študentje redoma zavedali svoje odgovornosti za delo in uspevanje univerze komaj takrat, kadar je grozila univerzi ali kateri izmed njenih fakultet okrnitev? Ob takih prilikah — to je bilo v prejšnjih časih približno enkrat na leto — so študentje pisali, brzojavljali in vzklikali o popolni slovenski univerzi kot častni zadevi vsega slovenskega naroda. Niso se pa nikdar zavedali svojega položaja tako temeljito, da bi spoznali kot svojo dolžnost tudi skrb za zadnjo podrobnost v delu te univerze, za višino in stvarno, narodno vrednost znanstvenega dela na njej, za njeno zunanjo izpopolnitev in notranjo rast v osrednji organ, ki naj bi do kraja poznal in znanstveno opremljal vse slovensko življenje. Kaj naj pomeni širokim plastem, ki dan za dnem, leto za leto iztiskajo iz svojih žuljev tisto ubogo in izkoriščano slovensko življenje, kaj naj pomeni tem množicam univerza, ki bi ne delala drugega, kot mehanično producirala leto za letom po toliko in toliko diplom, doktoratov, skromnih zasebnih upanj za osamljene posameznike? Slovenska univerza, na kateri bi slušatelj ne študiral svoje stroke na področju konkretnih življenjskih vprašanj slovenskega naroda, ki spadajo v njegovo stroko, taka univerza bi lahko stala kjerkoli pod soncem, bi se lahko na njej predavalo v kateremkoli jeziku in žulji kateregakoli ljudstva bi jo lahko vzdrževali. Naša generacija hoče posvetiti svoja študijska leta koristi slovenskega ljudstva na ta način, da jih posveti predvsem njegovi uni-

Tak je torej predlog kemikov.

Znano je, da so bili njih oddelku pred dnevi odpovedani kletni prostori v realki, ker je ministrstvo zahtevalo znižanje najemnine, na katero pa lastnica, Banovinska hranilnica, ni pristala. To dejstvo je le še pospešilo akcijo, ki se nam zdi zdrava. Verujemo, da bo uspela.

Toda zato je brezpogojno potrebno, da posamezne akademske skupine v tem trenutku podrede svoje koristi, ki so navadno le dnevno politične narave, skrbi za dobro univerze.

Sedanji odbor bo polagal danes, v petek 27. novembra račune svojega dela. To ne bo lahko opravilo: govoriti bo moral o neuspehu in še o raznih svojih notranjih slabostih. Toda spričo načrta kemikov je to sedaj brezpomembno. Važno je le, da vse dijaštvo, neglede na svoje razlike, spozna pomen odločitve vsakega posameznika za univerzo. Važno je, da se vse dijaštvo udeleži volitev v edini skrbi za procvit svoje univerze. Če je ne bomo gojili in negovali sami, je ne bo nihče.

Kemiki so prijeli svojo stvar energično. Izpremenjena avla in vsi hodniki poslopij, kjer živi dijaštvo, pričajo, da so se zagrizli v svoje delo z resnostjo, kakršno terja naloga. Toda vprašanje, ali bodo res pridobili univerzi svoja dva in pol milijona dinarjev, je na celokupnem dijaštvu. Če bo prišlo na zborovanje po direktivah, slutimo, da univerza ne bo dobila svojega novega poslopja. Če pa bo volilo po glasu razuma in srca, bo akcija prešla v svojo novo, uspešno fazo.

V tem plebiscitu razuma in strasti ne bo odločitev le na politično organiziranem dijaštvu. — Morda ne bo na njem niti težišče. Korist univerze terja na volitvah v soboto mnenje tistih sto in sto študentov in študentk, ki se sicer ne udeležujejo klubskega življenja, pa bodo vedeli, da je topot odločitev v njihovih rokah!

verzi. Naj postane ljubljanska univerza osrednji barometer naše rasti; naj naš gradbenik že ob diplomi pozna pogoje slovenskih stavbnih, cestnih, prometnih razmer; naj naš jurist študira vprašanja pravnih oblik, nar. gospodarstva, zločinstvenosti na slovenski zemlji; naj naš pedagog že z univerze znanstveno in aktivno sodeluje pri organizaciji slovenskega šolstva, medicine posega tudi v najgloblje sociološke korenine zdravstvenih razmer v Sloveniji; romanist in germanist naj skrbita za to, da se širijo naši razgledi, da se izravna naša kulturna stopnja in da bomo na kulturnih postojankah tujine dostojno zastopani itd., itd.

Poglabitev, živa oploditev slovenske univerze torej; borba za izpolnitev njenih zunanjih pogojev, za seminarje, institute, za nove zgradbe, nove oddelke, nove stolice. Specializacija, študentje naj se porazgube po seminarjih, naj postanejo strokovnjaki vsak v svojem. Predvsem delo, vredno trajno delo — to bi bil nauk, ki bi ga izvajali danes iz pogleda v razvoj naše akad. mladine, o kateri je pisal Srečko Kosovel:

»Zato, ker ne delamo, obupujemo, omahujemo trikrat na dan. Zato, ker ni vere več, vere v bodočnost, vere v delo, ki jo pripravljamo, vere v delo, posvečujoče, zmagujoče. A samo delo vodi k zmagi.«

Vendar je jasno, da je to le ena smer, v katero se hoče obrniti nova generacija. Posamezniki te generacije, zasidrani in polno legitimirani v svojem delu, si morajo ustvariti tudi svojo organizacijsko obliko, ki bo dala višji in širši smisel njihovi posamezni strokovnosti. Če hočeš delo in borbo za rast prav prijeti na svojem oddelku, moraš čutiti za seboj in ob sebi trdno skupnost vseh svojih tovarišev sodelavcev, ki gradé na drugih področjih. Le pravilen odnos med tvojo strokovno opremljenostjo in pa celotnim življenjem tistega organizma, ki mu prav s svojim delom koristiš, ti more dati zavest, da je tvoje delo za neke širše uspehe tako potrebno, kakor je drevesu potrebna korenina. S kulturnimi predavanji, s skupnim nastopanjem in z družabnim stikom v »Slovenskem klubu« si hoče nova generacija pridobiti svoj borbeni zalet in svojo graditeljsko moč.

Prefesor Lacroix med nami

G. prof. Lacroix, ki predava na naši univerzi francoščino in franc. liter. zgodovino, nam je v razgovoru povedal nekaj pripomb k našemu poseganju po francoskih izobrazbenih virih. G. profesorju smo za njegovo pozornost hvaležni.

Odločil sem se, predavati na vaši univerzi o kulturni in socialni sliki današnje Francije. Hotel bi s tem slovenskemu študentu čim živeje prikazati notranje stanje ene naših velikih zastopnic in ustvarjalk zapadne kulture, tiste, ki se tako ostro odraža od svojih dveh nedemokratskih upravljalnih sosed. Francija predstavlja danes tip bolj ali manj liberalne države, kjer občutno opazamo trenje posameznih slojev, enako v umetnosti kot v političnem življenju samem. Kot hočem torej s to temo zajeti ves francoski življenjski, tako naj podoba Viktorja Hugoja osvetli vse 19. stoletje. Saj Viktor Hugo ni ustvaritelj le nekaj velikih del, temveč vodi vso generacijo 19. stol. na pot svojih smernic. Morda tako kot Molière sedemnajsto ali Nemec Goethe osemnajsto stoletje.

Prav tako nameravam izpolniti vaš pogled v francoske razmere z referati, ki jih bomo pri-

rejali letos v francoskem institutu, kot n. pr. o Bretagni, o Parizu kot intelektualnem mestu, o francoskem kmetu, takem, kot je v resnici in takem, kot ga prikazuje literatura.

Pri tem delu pa opazim, da vaše zanimanje, kot bi potrebovalo resnega dela in študija, ostaja preveč na površju. Mislim, da se v stvari same premalo poglobite in študirate romanistiko le nekako zato, da bi znali francosko in prišli čim prej do posla. Znanstvene probleme puščate ob strani, zlasti pa se premalo posvečate lastnemu delu in razglabljanju. Posebno izrazito kaže to biblioteka, kjer je povpraševanje po znanstvenih knjigah v primeri z romani v veliki manjšini. Značilno je tudi to, da oni, ki iščejo razlage po leksikonih, uporabljajo po večini najmanjše. Očividno se boje, da ne bi izvedeli preveč.

Izmed romanov izbirajo mladi ljudje največ dela modernih zastopnikov francoske literature. To književnost ustvarjajo danes v Franciji srednji sloji, ki so vsi prežeti s politiko. Tako je zala beletristika s svojega umetnostnega pravca nekako na stranpot — v politiko. S tem, mislim, je na svoji vrednosti izgubila, je pa značilna za naše stoletje, kot je bila značilna ona osemnajstega. Gotovo je, da so pisatelji kot Gide, Roland, Valéry, najprej politiki, potem šele književniki.

Čudno je, da filozofija, ki je v institutu najbogateje izpopolnjena, če o bogastvu pri teh skromnih razmerah sploh moremo govoriti, najde pri publiku najmanj odziva. Vsekakor skrajno nepozitivna stran slovenskih intelektualcev.

Mnogo dela ima prof. Lacroix in še več skrbi, kako bi nam z majhnim denarjem oskrbel vredne in za nas potrebne knjige. Francosko založništvo nima ravno preozkih meja in iz ogromnega števila publikacij je težko izbrati najboljše. In če pogledamo knjižnico našega instituta, spoznamo, koliko smotrenosti je vložil g. profesor v ta svoj izbor in, kako iskreno želi, da bi čitalci čim boljše izpopolnili ne samo svoje znanje, temveč tudi notranjo kulturo. Želeti bi bilo, da bi se tako umestnemu klicu res tudi polno odzvali.

Narodnogosp. seminar

Slovenci smo bili v pretekli dobi politično in gospodarsko popolnoma odvisen, ob tla stisnjen narod (oprostite to staro rečenico, a moramo z njo začeti, ker nam pojasnjuje pomen našega narodnogospodarskega seminarja); zato smo Slovenci imeli malo in imamo še danes premalo političnih zahtev, ki bi se nanašale na gospodarstvo. Svojega gospodarskopoličnega programa Slovenci nismo imeli in ga nimamo tudi danes ne, ko so postale gospodarske zahteve politične zahteve kot le katere.

In zato se danes pozornost naše javnosti v vedno večji meri obrača na gospodarska vprašanja. Toda ta pozornost se obrača na ledino, ki je le malo obdelana. Naša inteligenca se ni pečala z narodno gospodarskimi vprašanji, malo je temeljitih študij, ki jim je predmet zajet iz slovenskega narodnega gospodarstva; kako daleč smo še Slovenci od tega, da dobimo očrt svojega narodnega gospodarstva. Ob takšnem stanju stvari je važna naloga dati inteligenči vpogled v narodno ekonomijo in jo napeljati na proučevanje narodnega gospodarstva. Prvo nalogo vrši narodnogospodarski, drugo naj bi vršil gospodarsko politični seminar, a slednjega na naši pravni fakulteti nimamo. Tudi nimamo Slovenci visoke ekonomske komercialne šole, pri kateri je sicer težišče na izobrazbi voditeljev gospodarskih podjetij, a

tudi navaja svoje slušatelje v narodno gospodarstvo in ekonomsko politiko. V Ljubljani nam preostane za uvod v študij narodnogospodarskih vprašanj tudi študij naših, slovenskih narodnogospodarskih vprašanj — in to slednje je za nas posebno važno — samo narodnogospodarski seminar na pravni fakulteti. Ali ustreza našim težnjam?

Narodnogospodarski seminar je pod vodstvom gosp. profesorja dr. Aleksandra Bilimoviča zadnje semestre obravnaval naslednje teme: Uvod v narodnogospodarsko vedo, Korealitetni račun konjunktura, združništvo (2 sem.), novejšje teoretične struje ekonomske vede. Korealitetni račun konjunktura bi se bil po zamisli g. prof. Bilimoviča nanašal na slovensko gospodarstvo in združni seminar je obravnaval tudi naše združništvo ter obsegal ogled naših zadrug.

Predmet seminarja je torej v treh od zadnjih petih semestrov obsegal vprašanja slovenskega gospodarstva.

Vendar se nam zdi, da seminar ravno v primerih, ko je obravnaval naše gospodarstvo, ni v polni meri dosegel svojega cilja — po krivdi študentov. Kajti ravno v temah, ki se tičejo naših razmer, je treba več samostojnega dela kot sicer. Izkazalo se je pa, da je število študentov, ki bi bili v takšnem delu pripravljeni, majhno, premajhno.

Zanimanje za gospodarska in predvsem naša gospodarska vprašanja moramo okrepiti in razširiti. Upajmo, da bo tu odpomoglo DSFF s svojim gospodarskim krožkom; čas je že, da bi glede tega krožka beseda meso postala. Morda bi kazalo pritegniti k sodelovanju v narodnogospodarski seminar one, ki se pečajo z narodnim gospodarstvom, a stoje že izven univerze. Na ta način bi prišli pod vodstvom naših ekonomskih stolic do občestva, ki bi se skupno in načrtno oprijeli proučevanja naših gospodarskih vprašanj.

Vsekakor je stvar študentov, da dvignemo zanimanje za narodno gospodarski seminar in njegovo delo. Gospoda vodjo pa prosimo, da tudi v bodoče narodno gospodarski seminar posveča pozornost našim, slovenskim narodnogospodarskim vprašanjem.

Občni zbor DSFF

se je vršil v soboto t. m. in je kajpada potekel ves v znamenju volitev.

Stari odbor je dobil razrešnico, predsednik pa razrešnico s pohvalo.

Za predsedniško mesto sta bila predlagana: kandidat katoliških akademikov tov. Fischer, ki je bil izvoljen s 93 glasovi, in protikandidat tov. Rauber, ki je dobil 84 glasov. Nacionalistični akademiki se volitev niso udeležili.

Vloženi so bili 3 samostojni predlogi. Prvi predlog je bila zahteva zgodovinarjev, da jih društvo podpre pri njihovem boju za stoliclo slovenske zgodovine. Drugi predlog je bila zahteva zgodovinarjev za pravičnejšo razdelitev štipendij. Tretji predlog je stavila skupina filozofov, naj pošlje DSFF resolucijo glede klinike na odločilna mesta v Beograd. Vsi trije predlogi so bili sprejeti brez debate.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi tovariš Kerenčič in pozval novoizvoljenega predsednika, naj spremeni ono točko svojega delovnega programa, ki govori o instrukcijah, ker bi bilo tako početje netovariško in nedopustno. Na svojem volilnem lepaku je namreč tov. Fischer postavil zahtevo, naj bi imeli prednost pri instrukcijah filozofi. Slednjič je povzel besedo še tov. Malovrh zahtevajoč, naj vodi društvo stalno statistiko prof. mest v Sloveniji, ki so zasedena po Hrvatih in Srbih in mest, ki jih zasedajo naši ljudje v srbskih in hrvaških krajih.

Predavanje v Slov. klubu

V ponedeljek 30. t. m. ob 8. uri zvečer bo v kemični predavalnici na realki predavala tov. Katja Černetova o srednji šoli. Slov. klub, ki bo imel v prihodnjem tednu tudi svoj ustanovni občni zbor, vabi vse, ki se zanimajo za to vprašanje, da se tudi tega večera v polnem številu udeležijo!

Društvo „Dom visokošolk“

javlja, da se vršijo članski sestanki s predavanji vsako sredo ob 8. uri zvečer. Spored na društveni deski. Odbor prosi strokovna in kulturna društva, da ta dan ne prirejajo svojih sestankov ali sej. — Vabljeni tudi tovariši.

Poravnajte naročnino!

Dokumenti naše preteklosti

7. Druga pridiga škocjanskega župnika (l. 1848.)

Prinašamo nov dokument iz vrste tistih, ki govore, da bo treba revidirati tezo o nepripravljenosti slovenskega ljudstva leta 1848. Iz pridige, objavljene v zadnji številki lista, je bilo razvidno, da so se začeli pri nas upori že dosti pred revolucijskim letom in da je ljudstvo jasno vedelo, kakšna je prava vsebina tedanjih teženj po socialnih izpremembah. Res pa je, da se jih ni zavedala inteligenca, kar je bila krivda naše socialne strukture. Tvorila jo je ogromna večina duhovščine proti maloštevilni laični inteligenci. Izjeme med duhovščino, kot je bil n. pr. Matija Majar, katerega letak iz leta 1848 smo objavili v prvi številki, so bile redke, pretežna večina pa je bila prepojena z oficijelno miselnostjo Cerkve, ki je bila nasprotna vsem reformam. Današnja pridiga dobro razodeva metode boja: treba je omalovaževati resnost nasprotnikovih prizadevanj in jih ponižati (kot vzrok pariške revolucije je navedena prepoved: »da ne smejo na balih početi kar bi hotli«), nadalje pa skrbeti, da se upor lokalizira. Avtoriteta Cerkve je bila tudi pri naši duhovščini večja, kot je pa mogla biti njena navezanost na ljudstvo, iz katerega je po večini izhajala. Višja duhovščina pa je bila itak tujerodna. Za laično inteligenco tedanje dobe pa velja trditev o nepripravljenosti v revolucijskem letu. Morda je njena najbolj zgovorna karakteristika zapis Janca Trdine v »Spominih«, da je tedaj v Ljubljani edini dr. Ahačič vedel, kaj pomeni izraz »konstitucija«. Ker tudi druga spodnja plast, obrtniška po mestih, ni imela interesov na izpremembi razmer, saj je ljubosumno čuvala svoje stare privilegije, ni moglo biti l. 1848 posebno pomembno po akciji Slovencev samih. Pomen so dajale temu letu splošno avstrijske socialne izpremembe; vrednost naših prizadevanj pa se je omejevala na našo tedanje zelo intenzivno kulturno akcijo.

Farmanje! dans 14 dni, 1. nedeljo v posti, sim vam bil že nekaj med pridgo povedal, de se čudne reči po svetu gode. Takrat še vi niste nič

vedli, kaj, zdej pa že sami veste, da se hudo vreme že semkaj vleče. Ker ljudje veliko govore in ne vedo, kaj je, vam hočem dans vse razložiti, kar je v cajtingah in družih pismih, ki smo jih dobili, povedano, de boste vedli, kaj de je in kako se vam je v tih čudnih okolištvah zadržati. Poslušajte!

Znano vam je, da že od vlanske jeseni so po vsih laških deželah strašni puntje in zato so naši soldatje in veliko regimentov iz družih estrajških dežel na Laško šli. Kar je laških dežel pod našim cesarjem, je ondi zdej vse polno estrajških soldatov in še dozdej ondi nič vojske ni bilo in je berž ko ne tudi ne bo. Med tem je ta dan pred sv. Matijem letas u Parizu na Francoskim na enkrat strašin punt vstal, tako de je njih kralj Ludwik Filip mogel bežati (in se skriti). Gerdo so kraljeve hiše potem razrupal. Če vprašamo, zakaj so to storili, ne moremo v cajtingah nič praviga, veljavniga uržoha najti. Samo to najdemo, de je perložnost dala k punktu prepoved, de ne smejo na balih početi, kar bi hotli. Ta francoski punt je hitro perhrumil v nemške dežele in v vse kraje; zagnale so berž punkte nemške dežele per Rajni, virtenbergska, hesenska, pajerska, in so ljudje persilili svoje kralje jim tri reči pervoliti: 1. de smejo pisati v cajtingah in v družih bukvah, kar hočejo, in govoriti tudi od vikših, kar hočejo, de nobeden jim tega ne sme braniti. 2. Nazional-gardo, to je, pravico, de ljudje imajo za svojo brambo svoje soldate, kralji pa spet svoje, kakor de bi kralj in pa ljudstvo ne bili vse eno, ampak sovražniki med seboj. 3. Konstitucijo (vstavo), to je, postavo in pravico, de položni vsih krajev smejo vkup priti v veliko mesto, smejo izvoliti po postavi svoje namestnike, de bojo za njih govorili in vkup sklenili, kar je kraljem treba dati in storiti in druge naprave po deželah napravljati. Po tem je 14. dan tega mesca, ki smo še v njem, to je, ravno pred enajstim dnem, ko smo se nar manj nadjali, zahrumil punt tudi na Dunaji in drugi dan potem tudi v Gradcu in so persilili našiga milostiviga in dobriga Cesarja jim tudi te tri reči pervoliti, namreč prostost v govorjenji in pisanji, nazional-gardo pa konstitucijo. Perve dve reči je Cesar precej pervolil, za tretjo pa je obljubil poklicati na Landtag na Dunaj iz vsih dežel nemških, la-

ških in slovenskih, kar jih je pod Cesarjem, te, ki so že dozdej imeli pravico, gospoda in burgerji, na landtage hoditi, za kmete pa še posebe več, kmečke ljudi ali pa druge, ktere bodo kmetje sami izvolili in za njih govorili, kakor bo v kratkim oznanjeno, kdaj in kako. — V Gradcu pa niso le samo to hoteli, kar Dunajčanje, ampak še veliko družih reči, ki so jih do Cesarja poslali, de jim naj pervoli, postavim, de bi dac nehal, postava za štempelne druga bila, de bi sodbe krajše in očitne bile, in take reči. Teh gracarskih reči pa ni še dozdej nobena pervolena, ampak je obljubljeno, da se bo od teh in še družih reči na velikim landtagu v zboru govorilo, in kakor bodo vsi vkup tam sklenili, bo veljalo. — Vas tedej opominjam, farmanje, ostanite per dozdejni postavi mirni in čakajte, kar bo sklenjeniga. Ne bodite silni, neusmileni, hudobni, ampak modri in pametni, de ne boste v škodo peršli. Vse dozdejne pravice naj se opravljajo kakor dozdej, de ne boste nikomur škode delali, tudi gospodi ne. Poterpitate, de greha ne bo, in pa, de ne boste sami sebe zavirali, če bi nepokojni bili, in bi se morebiti zavolj vas velki zbor tako berž oznaniti ne mogel. Govoriti nam je zdej scer perpušeno, pa sami si vendar pravice delati ne smemo in druge ljudi v škodo perpravljati.

Če bojo te reči dobre ali ne, Bog vé. Upati je, de bo marsikako polajšanje za ljudi. Na drugi strani pa se bojim, de bo tudi veliko hudiga iz tega peršlo. Pervič že, skorej vsak bo soldat. Drugič, med veliko dobrimi bukvami bo tudi veliko zapelivih in slabih, ki nevedna mladost rada po njih seže in nejevero in strup iz njih pije. Dalej se bojim, de bodo ljudje cerkuv in keršanske nauke še bolj zaničovali kakor dozdej, in pa mislim, de v taki persiljeni naredbi bo zmirej mizerno in kal ležalo prihodnih pogostnih puntov. — Iz puntov je malokdaj še kaj prida peršlo. V čudnih časih živimo, samopašnost uka, pametni ljudje se jokajo. Hudobija kraljuje, poštenost je zaničovana, vera ugasuje, mende zadni časi sveta se bližajo.

Farmanje! Verjemite, de vam dobro hočem, bogajte, boste vidili, de bo prav. Ko bo vihar minul, nas bodo hvalili. Kar bodo drugi dosegli, boste tudi vi.

Slovensko delovno ljudstvo in šolnine

(Nadaljevanje.)

Od agrarne reforme 1919, ki je obljubila, da se posestva razdele, in Vidovdanske ustave leta 1921, ki je odpravila fevdalne ostanke, razdelila fidejkomise in veleposestva — pa do zakona o likvidaciji agrarne reforme poljedelske zemlje l. 1931, do zakonske novele za likvidacijo gozdne agrarne reforme l. 1933 in do zakona o odpravi fidejkomisov l. 1934 in do končne likvidacije agrarne reforme za gozdove v septembru l. 1935 — je preteklo 12—16 let, ki pomenijo leta ostrih bojov med veleposestjo in malimi kmeti. Veleposest je zmagala na celi črti! Tako so prišli pod agrarno reformo le 203 veleposestniki s skupno posestjo 55 tisoč ha obdelovalne zemlje. Agrarna reforma je od tega zadela le 30 tisoč ha, a razlaščenih je bilo le 16.200 ha. Tako je 21.000 revnih bajtarskih in delavskih družin, t. j. do 100.000 ljudi dobilo povprečno le 0,8 ha, t. j. dober oral ali malo več kot nič! A še to krpo zemlje so dobili v nakup, a če nimajo denarja, v zakup. Kako naj plačujejo anuitete in obresti, kako naj kupujejo orodje za obdelavo, jih ni nihče vprašal. Razočarani reveži so upali, ker tu niso imeli sreče, da jo bodo imeli pri razlastitvi veleposestniških gozdov. Do 145.000 ha gozda, ki ga imajo 203 veleposestniki, je prišlo pod določbe agrarne reforme le 23 veleposestnikov z 28.000 ha, a nekaj tisoč ha še ni bilo odkazanih začasnemu upravi. Gozdov pa niso prejeli kmetje, ampak začasna drž. uprava, ki kmetom prodaja les. Tako je bilo 263 občin s 300.000 prebivalci, ki so računali na gozd, zopet razočaranih.

Velika kriza, ki ni prizadela le industrije, ampak tudi kmeta, je te razmere še močno poslabšala. Racionalizacija in motorizacija poljedelstva na velikih zemljiščih je spremenila ogromne površine ledine v polja, je zmanjšala produkcijske stroške in dvignila produkcijo v kvalitativnem in kvantitativnem oziru. Produkcija je narašča-

la, a konsumna sposobnost širokih slojev je padala. Produciranega je bilo zaradi tega preveč. Ob gladi tisočev se je pojavila tkzv. hiperprodukcija. Cene so rapidno padale. L. 1925 je stal v Jugoslaviji mq pšenice 400 Din, leta 1930 200 Din, leta 1935 samo 160 Din. Slovenski kmet pa je še vedno oral s plugom in še vedno žel s koso. Njegovo delo in trpljenje, ne samo, da je ostalo enako prejšnjemu, ampak se je celo zvečalo, ker je hotel čim več pridelati. Zato je s tem večjo grozo občutil ta padec cen, ki jih je diktiral veliki obrat, saj njegovi produkcijski stroški so ostali isti. Strojev pa ni mogel uporabljati, ker nima denarja, da bi jih kupil — pa tudi sicer so na malih parcelah nerentabilni. Zato je še intenzivneje začel obdelovati zemljo, toda s strojem ni mogoče tekmovali. Vse njegovo upanje na umetno zvišanje cen, se razblini v dejstvu, da nam kot izvozni državi svetovni trg diktira cene na zunanjem tržišču in s tem tudi doma.

Na agrarno krizo je veleposestnik reagiral tako, da je še bolj racionaliziral obratovanje, da je skrčil število mezdnih delavcev na minimum in da je zmanjšal produkcijo. A naš mali in srednji kmet — ki svojega obrata ne more racionalizirati, ki nima delavcev, da bi jih pognal na cesto, ki produkcije ne more zmanjšati, ker mu vendar daje hrano in ker iz vnovčenih kmetijskih produktov plačuje davke in krije potrebščine za svoje življenje — ni mogel na krizo drugače reagirati, kakor da je še bolj znižal svoj življenjski minimum in da je svoje že tako majhne kulturne izdatke popolnoma črtal.

Naj v ilustracijo tega padca cen navedemo indeks Nar. banke za rastlinske proizvode:

l. 1926	100 točk
l. 1928	130,1 „
l. 1932	67,5 „
l. 1934	57,4 „
l. 1935 dec.	83,7 „ od l. 1928—1932
l. 1936 jan.	83,0 „ padec za 62,6 točk.

Za 56 milj. qu. pšenice so dobili kmetje v Ju-

goslaviji l. 1928 25 milijard Din, za 64,5 milj. qu l. 1932 pa samo 7 milijard Din!

Dvig, ki ga znanuje indeks l. 1935 (l. 1936 zopet padec!), je pripisati slabi žitni letini v glavnih produkcijskih državah ter večjemu nakupovanju radi vojnih priprav. Torej dvig cen ni noben znak povratka v normalne gospodarske razmere, ampak je le začasnega značaja. Istočasno pa dvigu cen ustreza zaradi slabše žitne letine v Jugoslaviji količinsko znižanje žita. Pšenice smo pridelali sicer nekaj več kot prejšnja leta, a pridelek je še vedno pod povprečjem zadnjih 11 let za približno 11 odstotkov, a letina koruze, ki je glavna hrana kmečkega prebivalstva, je najslabša, kar jih je bilo v zadnjih 7 letih. To velja za Jugoslavijo. A za Slovenijo pomeni dvig cen žita le minus, saj moramo žito uvažati iz ostalih predelov države. V letu 1935 okoli 4000 vagonov po 16.000 Din, t. j. za 64 milijonov Din! V prejšnjih letih pa so bili radi višjih cen žita milijoni, ki jih je izdala Slovenija za vojvodinsko in slavonsko žito, še veliko višji!

Živina, ki le delno krije pasivnost Slovenije, pa ne zaznamuje skoraj nikakega dviga in kolikor se je dvignila, gre to na račun vojnih priprav in je torej tudi to le začasnega značaja. Indeks cen za živino je znašal:

l. 1926	100 točk
l. 1928	108,6 „
l. 1932	56,5 „
l. 1934	55,4 „
l. 1935 dec.	59,4 „
l. 1936 jan.	56,7 „ padec 52,1 točk

Ker znaša površina travnikov in pašnikov Slovenije 54,4 odstotke vse kmetijske površine, a v Vojvodini le 14,8 odstotkov, vidimo, kako zelo je odvisen slovenski kmet od cen živine. Vidimo, da je veliko na slabšem kot vojvodinski in slavonski kmet, zakaj cene živine so na isti nizki višini kot ob času najhujše krize, med tem, ko so se cene rastlinskih produktov vsaj nekoliko dvignile. Obenem moramo upoštevati, da ima živino za prodajo le večji kmet! (Se nadaljuje.)

60 letnica Drag. Lončarja

Očitno premalo je odjeknila v naši javnosti. Le mimogrede, s kratkimi noticami so jo omenili nekateri listi, ki sicer radi priobčujejo članke s sliko ob raznih obletnicah veliko manj pomembnih mož. In vendar gre Lončarju v naši kulturi tako vidno mesto, da je treba vsaj na kratko označiti njegovo osebnost in poudariti važnost njegovega dela.

Po starosti je dr. Lončar vrstnik Cankarjev (roj. 1876). V akademskih letih na praški univerzi je dobil njegov značaj nekatere še danes zanj najznačilnejše črte. Odločilno so vplivali nanj njegovi akademski učitelji: Drtina, Niederle, pri katerem je leta 1902 promoviral, zlasti pa Masaryk. Njegove ideje sijejo iz vsega obilnega razboritega publicističnega dela Lončarjevih praških let, zlasti iz spomenice »Kaj hočemo? naše filozofično stališče nasproti liberalizmu, klerikalizmu in socialni demokraciji.« (Lj. 1901), ki jo je s svojimi somišljeniki naslovil na slovensko mladino, kjer uveljavlja čisto Masarykova načela. Ko se je pozneje pridružil socialno demokratični stranki, ni prevzel marksistične filozofije, ki mu je enostranska in materialistična (prim. članek »Masaryk in Marks«, NZ 1914), marveč smatra za osnovo novega družabnega reda solastništvo, t. j. pretvarjanja zasebno pravne organizacije v javno pravno (Pirjevec, SBL I 680). Masarykov slovenski realizem je našel med Slovenci prav v dr. Lončarju najboljšega zagovornika in popularizatorja. Že v znani anketi o jugoslovanskem vprašanju, ki jo je leta 1913 razpisala »Veda«, je odločno zagovarjal individualnost štirih južno slovenskih narodov, po prevratu pa se je pridružil slovenskemu avtonomističnemu gibanju. Izpod njegovega peresa je poteklo besedilo avtonomistične deklaracije slovenskih kulturnih delavcev (NZ 1921), v zadnjih letih pa je postal prvi ideolog slovenstva s svojimi članki v »Sloveniji«. — Iskreno slovensko mišljenje je tudi najizrazitejša poteza njegove osebnosti, odločna borba za slovensko narodno individualnost pa osnovna črta vsega njegovega dela, publicističnega, znanstvenega in šolniškega.

Njegovo publicistično delovanje izkazuje visoko število člankov v raznih listih in revijah: Učit. tovarišu, Avtonomistu, Ljublj. zvonu, Vodi, Novih zapiskih, Naših zapiskih, ki jih je nekaj časa tudi urejeval. Pomembnejše članke iz let 1917 do 1922 je ponatisnil v knjižici »Politika in zgodovina« (Lj. 1923). Prav iz zadnjih let pa je treba ponovno omeniti njegove članke v »Sloveniji«, ki se poleg vsebinske tehtnosti odlikujejo tudi po čisti slovenščini Breznikovega kova.

Tudi kot šolnik je bil vedno navdušen in odkrit Slovenec. Zavzemal je odlična mesta, tako je bil med vojno začasni ravnatelj idrijske realke, odkoder so ga pregnali tuji šovinizmi, po prevratu pa je bil od 1929 do 1931 načelnik prosvetnega oddelka banske uprave, odkoder so ga pod stari režimi prav radi odločnega slovenskega mišljenja potisnili na ravnateljsko mesto I. drž. real. gimn. v Ljubljani; tu pa so ga iz istega vzroka predčasno upokojili.

Najvažnejše pa je njegovo znanstveno delo na področju slovenske kulturno politične zgodovine. Tu je treba imenovati predvsem njegovo »Politično življenje Slovencev« (Lj. 1906, 1922), ki je edino sintetično delo o slovenskem političnem razvoju. Prvi izdaji tega dela, ki ima bolj informativen značaj, je dodal analizo slovenske politike od Vodnikovih časov do smrti Bleiweisove (1797—1881) z monografično študijo »Dr. Janez Bleiweis in njegova doba. Postanek in razvoj narodno političnega programa Slovencev do razcepljenja v konservativno in liberalno stranko« (LMS 1908 in sep. odtis 1910). Podobno sintezo predstavlja knjižica »Slovinci. Načrt slovenske socialne zgodovine« (Lj. 1911, ponatis iz Niederlejevega »Slovanstva«). Iz delavnice za taka sintetična dela pa je sproti objavljati tudi gradivo za našo zgodovino preteklega stoletja in pisal podrobne razprave. Sem spada njegova objava literarne in politične korespondence J. Bleiweisa (NZ 1909, 1910), Jos. Vošnjaka (ibid. 1912) in Janke Serneca (Veda 1914) in njegovo bogato dokumentirano delo »Dragotin Dežman in slovenstvo« (RDHV V-VI), ki je dokončno odkazalo tej zanimivi osebnosti pravo mesto v naši zgodovini.

To so najvažnejša iz njegovih znanstvenih del, ki jih odlikuje ljubezen do naše preteklosti in objektivnost v presojanju zgodovinskih dejstev. Prav zato so ga naši kulturni delavci zasluženo izvolili že l. 1920 za predsednika Slovenske Ma-

Malenkosti dneva . . .

Tisk in resnica

Tudi našo javnost je razburil slučaj Salengroja. Ne bomo ugotavljali, ali je bilo na njem kaj krivde ali ne, niti ne bomo poudarjali, da je bila slovenska javnost tudi v tej zadevi informirana na način, ki je značilen za našo razgledanost po svetu, ampak bomo skušali postaviti problem tako: Ali danes res ni več mogoče postaviti niti za dokaz krivde objektivnih načel? Ali smo res prišli že tako daleč, da je za enega resnica to, kar je za drugega laž? Mislimo, da tudi za naše razmere veljajo besede lillskega škofa Lienarda:

»Pri tem odprtem grobu se čutim dolžnega spet enkrat pripomniti, da politika ne opravičuje vsega in da je kleveta greh, ki ga Bog obsoja, ter da nima nihče pravice, posluževati se vseh sredstev, da doseže svoj cilj. Tisk, ki se specializira za žalitve, ni krščanski. Odklanjamo ga v imenu Onega, ki nam zapoveduje, ljubiti svoje sovražnike.« (Prager Presse 22. nov. 1936.)

Égalité

Kralj. banska uprava je podelila hrano 18 akademikom iz vrst Akademске Zveze in 10 od številnih akademikov, ki jih je predlagalo Jug. akad. podporno društvo iz vseh skupin akademikov, tudi iz Akad. Zveze.

Prav, da JAPD podpira akademike ne glede na njihovo prepričanje. Ali pa je tudi prav od Akad. Zveze, ki je tudi članica JAPD, da na dveh plateh upošteva le svoje člane? Na univerzi je mnogo potrebnih brez ozira na to, ali so člani AZ ali ne.

Za kulturo slov. jezika

Prof. dr. Jakob Šolar je na svojem odlično uspelem predavanju o kulturi slov. jezika v šoli (dne 18. t. m.) opozoril med drugim tudi na vzgojo srednješolskih učiteljev, ki bi morali priti z univerze dobro opremljeni s stilističnimi sposobnostmi, ki bi si jih pridobili na univerzi. Drugod, je pripomnil predavatelj, imajo za domače jezike lektorje.

Ivan Rob:

Profesor

(Professor sive magister superior.)

Kakor napaja pelikan s krvjo svoje mladice, tako napaja profesor s svojo znanostjo lačne študente. Zato ga tudi prištevamo med pelikane. Erjavec sicer piše: »Pravljica je pelikana postavila za vzgled materine ljubezni, rekši, da si sam s kljunom razmesari prsi, in da mladice napaja s svojo krvjo. Ni mi treba dostavljati, da je to izmišljeno.« Vendar pa je primera lepa in nad vse podučna in je ne kaže opustiti.

Ko se študent filozofije po diplomu zabubi, postane gimnazijski profesor. V prejšnjih časih je trajala ta zabubitev le nekaj mesecev, včasih celo manj. Učeni Brem je poznal študenta, ki so mu prinesli akt o profesuri pred seminar, kjer je delal zadnji izpit. Danes pa se mora študent zabubiti 3—4 leta; videvalo pa se je že take samce, ki so bili zabubljeni od 8—10 let. Kaj je temu krivo, se ne dá natančno dognati. Naravoslovci so mnenja, da se je pojavila nova zver lisičjega plemena, ki neusmiljeno mesari med študenti. Tej zveri pravijo domačini v Guineji »bidžé«. Iz strahu pred to zverjo si študentje ne upajo na dan. Veliko jih pa tudi med zabubitvijo pogine. Kdor pa kljub temu pri življenju ostane in zeleno vejico doseže, od veselja ne vé, kaj bi počel: ponosno stopa po promenadi, pomembno stres z repom in razposajeno teka za samicami.

Profesor je v svojej ponaši skrajša podoben študentu, le starejši samci so bolj zatrepnega trupa. Perje mu je bolj pisano kakor pri študentu, samo parketni študent ga še doseže. Razlikuje pa se od študenta po tem, da mu rase na glavi čop in pod vratom golša, ki ji pravi preprota ljudstvo: »plača«. Sprva je prav majhna in neopazna, le pri starejših je izrazita, to pa zaradi tega, ker morajo iz nje krmiti mnogoštevil-

tice, ki jo vodi še danes in je v njenem odboru najvnetejši borec za slovensko Akademijo znanosti in umetnosti, ki nam jo zdaj nadomestujeta Slovenska Matica in Znanstveno društvo.

Slovenski akademiki mu želimo ob šestdesetletnici, da bi kmalu doživel uresničitev vsega za kar se bori, zlasti Akademijo in popolno priznanje slovenske narodne samobitnosti!

Slovanski institut naše univerze se je nedvomno že mnogokrat trudil za to in se bo pač moral še. Toda nemara nismo na preveč krivi poti, če se ob tem za enkrat spomnimo takegale vprašanja: kaj bi lahko pomenil za neki, recimo slovenistični seminar njegov asistent, ko bi bil ta asistent razen izvrstnega kaligrafa tudi še kaj več?

Uradne ure univ. tajništva

Na vratih univ. tajništva beremo, da »V. D. univ. sekretarja sprejema gg. slušatelje ob torkih, sredah in četrčkih ob 9. uri.«

Res vemo, da g. Sketelj ni univ. tajnik, ampak vrši samo dolžnosti univ. tajnika. Kot imamo marsikaj posebej, imamo na naši univerzi tudi to posebej. Začenjamo premišljevat, če bi vso univerzo odprli samo trikrat na teden ob 9. uri. Vsi, ki bodo takrat pred vrati, pridejo na vrsto, drugi pa prihodnjtč. Če glavnemu univ. uradu zadostuje toliko, zakaj ne bi zadostovalo tudi vsem drugim?

Narodna galerija

Spi. Nikdar ni ničesar čuti o njej, nikdar nobenih dogodkov v njenem domu. Nove slike so — neizbrane, kupljene po vseh mogočih vidikih, le ne z vidika umetniške vrednosti. Nekateri so slabo oskrbovani: Fr. Pavlovca »Krompir« nima niti slepega okvirja!

Uredništvo

prosi vse, ki žele kaj objaviti v našem listu, da pošljejo svoje prispevke — pisane na stroju! — na naš naslov (Lj. univerza), oziroma vržejo v skrinjico »1551« pri vratarju najkasneje do sobote opoldne.

Opozarjamo tovariše juriste na knjigo dr. St. Bajiča »Delovno pravo«, ki je pravkar izšla. Knjigo dobe na jurid. fakulteti po znižani ceni (40 in 50 Din) pri g. Habetu, ki ima v zalogi tudi druga študijska dela za juriste.

ne mladice. Nekateri profesorji imajo po 15 in več kljunov v svojem gnezdu. Čudno pri tej ptici je to, da ji naraste golša vedno v začetku meseca, potem pa polagoma splahneva, tako, da je proti koncu že nič več ni. Nekaterim samcem pa golša splahne že prvi teden v mesecu. Potem hodijo žalostno okoli in kljun in rep se jim povesi...

Če se pa študent ali pa profesor v drugo zabubi, to se pravi, da se zarije med foliante in požira knjižni prah in potem izda obširno delo o kakšni sila važni in zanimivi stvari, tedaj se izleže z doktorskim čopom na glavi. Naloge, s katerimi si pridobi doktorski čop so zelo različne. N. pr.: »O pomenu okroglih dimnikov na podtalno emanacijo vseirskega jaza, s posebnim ozirom na melanholični prizvok strganih podplatov«, ali »Vpliv predpotopne uro-kaldejščine na skitski koren: gwhk'heist«, ali »Kako se kažejo posledice nepoužite klobase pri paralitiku in zakaj si domišlja, da je napisal ep: Vse za vero, dom, cesarja?«...

Če ima kdo tak doktorski čop, postane lahko univerzitetni profesor (profesor universitatis).

Univerzitetne profesorje razdelimo v tri vrste, in sicer:

1. Pravi profesor (professor verus).
2. Nepravi profesor (professor falsus).
3. Profesor učenjak (professor docilis).

(Dalje prihodnjtč.)

Inserirajte v našem listu!
Darujte v tiskovni sklad

PRIPOROČAMO
NOVO KUHINJO
ALEKSANDROVA C.
NASPROTI PALAČE „DUNAV“

Poravnajte še danes naročnino! ček. račun štev. 17-139